Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Сутність та перспективи впровадження електронної демократії в Україні

Матеріали
Міжнароднрї науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)

Вінниця
ВНТУ
2017

УДК 323.2

І. Д. Похило

СВІТОВИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ Е–УРЯДУВАННІЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Програми створення системи електронного урядування набули реального втілення у багатьох країнах світу. Країни Євросоюзу та Північної Америки успішно впроваджують їх у життя, надають цілий ряд послуг через систему Інтернет.

Ключові слова: е–уряд, е–урядування, Біла книга, «Електронна Європа».

Abstract

The program of creation of electronic management system has acquired real implementation in many countries of the world. EU countries and North America have successfully implemented them in life, provide a range of services through the Internet.

Key words: e–government, White paper, «E–Europe».

Впровадження електронного урядування з кожним роком стає більш актуальним. З кожним днем збільшується кількість країн, які усвідомили переваги електронного урядування. У звіті ООН за 2002 рік відзначено, що в усіх 190 країнах–членах спостерігається стрімке зростання активності щодо впровадження е–урядування. У 167 країнах світу у 2001 році було запроваджено і надано на певному рівні он–лайн послуги.

Слід звернути увагу, що біля самого поняття «електронний уряд» (е–уряд) ведуться цілі дискусії. Одні вважають, що це уряд, який має власний електронний портал, інші, що це такий уряд, який активно взаємодіє з громадянами через Інтернет, а треті, що це просто можливість надавати певну кількість електронних послуг громадянам органами державної влади та місцевого самоврядування. Ми будем застосувати категорію «електронне врядування» і мати на увазі управління справами громадян за допомого мережі Інтернет.

Треба зазначити, що високий рівень використання е–послуг спостерігається у країнах високорозвинених, як от: США, Данія, Канада, Фінляндія, Австралії. Серед цих країн середній рівень використання е–уряду становив 26% до загальної кількості населення: від 3% в Туреччині до 53% у Норвегії.

Найбільша кількість користувачів е–уряду – серед громадян віком від 25 років до 34, і найменша – серед 35 – 54 річних. Серед послуг поки що переважає пошук інформації (20%). Наприклад норвежці до 41% отримували інформацію використовуючи Інтернет, проте тільки 9% населення використовували його тільки для роздруківки урядових форм, а 7% використовувало Інтернет для надання власної чи домашньої інформації. Лише 6% всього населення здійснювали транзакції через урядові сервіси чи продукти он–лайн, включаючи використання кредитних карток чи банківських рахунків.

Багато країн прийняли свої спеціальні програми для впровадження е–урядування. Такий план має Індія в якому розглядається взаємозв'язок і застосування інформації, знання, інформаційних систем, інформаційних і комунікаційних технологій в урядових процесах. Ініціатива німецького федерального уряду визначає цілі, е–послуги та перманентні завдання щодо впровадження е–уряду.

Е–постачання в Ірландії це стратегія надання удосконалених послуг усім зацікавленим колам.

Лідерами у впровадженні систем електронного урядування є Канада – 68% та США – 62%, Данія і Сінгапур – по 56%, Австралія, Франція, Японія – по 55%, у той же час у таких країнах як Португалія ці послуги складають всього 34%, Південно–Африканська республіка – 22%, Бразилія – 17 %.

Для США інформаційне суспільство це завершення процесу глобалізації, що безпосередньо пов'язаний з впровадженням глобальної економіки, а надалі, можливо, і влади транснаціональних корпорацій. Інтернет є інструментом забезпечення глобальної конкурентоспроможності американських корпорацій ефективним засобом поширення стандартів та цінностей американського способу життя. Основна мета полягає у тому, щоб люди не тільки могли найти необхідну інформацію, але й могли вільно користуватися нею. Треба відзначити, що з 2011 ріку у США доступ до мережі Інтернет має 95 відсотків дорослого населення країни. Початок електронного урядування в

США було закладено ще у 1993 році коли було створено веб–сайт Білого Дому. Основна мета формування електронного уряду полягає у тому, щоб полегшити громадянам доступ до отримання послуг, підвищити ефективність роботи уряду та його відповідальність перед громадянами. Звітність роботи уряду має на меті не тільки надання необхідної інформації, а ще й для того, щоб кожен громадянин міг слідкувати за показниками ефективності уряду.

Впровадження електронного урядування у Великій Британії ґрунтується на положеннях Білої книги модернізації уряду (Modernising Government White Paper). Основна мета концепції полягає у конкретизації процесу переходу до уряду Інформаційної Доби. У програму включені такі питання: структура та перелік послуг, які необхідно запровадити для звичайних користувачів та неурядових організацій; розширення спектру наданих послуг; забезпечення максимального охоплення населення урядовими послугами; покращення інформаційного рівня; визначення конкретних заходів щодо реалізації всіх змін. В той же час досвід свідчить, що основна ціль е–урядування це надання високоякісного і доступного сервісу послуг.

З ініціативи Європейської Комісії є програма, яка має назву «Електронна Європа», яка спрямована на прискорення трансформації європейського промислового суспільства в інформаційне. Європейці зацікавленні в покращенні та полегшенні доступу громадян до інформації органів державної влади, що забезпечує ще більшу прозорість діяльності влади, прискорює прийняття та реалізацію прийнятих Євросоюзом рішень.

Але треба зазначити, що дані програми мають певні наслідки. Наприклад Франція передбачає масові скорочення робочих місць у державному секторі, саме завдяки впровадженню ІКТ(інформаційно–комунікативні технології). За деяким розрахунками, кількість скорочених робочих місць може досягти півмільйона за 10 років.

В Австрії сім міністерств перейшли на без паперовий документообіг, загальна кількість службовців становитиме 7500 осіб, що потягне за собою масову перепідготовку державних службовців.

Модернізація державного сектора, широке впровадження ІКТ та системи е–уряду призвело до можливості скорочення 84 150 посадових осіб протягом трьох років. Звільненим надається можливість перепідготовки. В цілому уряд Великої Британії сподівається, що внаслідок скорочення державних службовців, працю яких вдається автоматизувати завдяки впровадженню е–Уряду, до 2008 р. зекономити 21,5 млрд фунтів стерлінгів.

Таким чином можна сказати, що завдяки впровадженню ІКТ та системи е–урядування розвинуті країни світу зробили великий крок вперед щодо надання он–лайн послуг громадянам. Це означає, що громадяни можуть не виходячи з дому заплатити податки, користуватися бібліотекою, здійснювати будь які банківські операції, бізнес може за допомогою даної системи здійснювати необхідні операції, розрахунки тощо. В той же час це потягне за собою масові звільнення у крайньому випадку, а у кращому – перепідготовку державних службовців, зміни роду їх діяльності, що потребує додаткових витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Блажієвська Н., Береза Т. Електронний уряд та інформатизація органів державної влади [Електронний ресурс] / Н. Блажієвська, Т. Береза. — Режим доступу : http://www.pravo.org.ua/word/50.dos. — Назва з екрана.

2. Ветров К. В. Информационная політика и информационная реальность [Електронний ресурс] / К. В. Ветров. — Режим доступу : emag.iis.ru/are/emag.nsf/BPA/977b43903e763074c3256d5700409d4a. — Назва з екрана.

3. Вершинин М. Электронное правительство в XXI веке [Електронний ресурс] / М. Вершинин. – Режим доступу : http://www.pr–nevs.spb.ru/publicat/. — Назва з екрана.

4. Глобальная инициатива по преодолению информационного неравенства (ООН) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.e–government.ru/pub/pravo/985430332.html. — Назва з екрана.

Похило Ірина Даниїловна — кандидат політичних наук, доцент кафедри суспільно–політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Pokhylo Iryna — candidate of political Sciences, Assistant Professor of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.